

สภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหาเสพติดของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดสมุทรปราการ
STATE AND PROBLEM OF THE ADMINISTRATION OF STUDENT AFFAIRS
IN DRUG PREVENTION PROBLEMS IN SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA 6 OFFICE SAMUTPRAKARN PROVINCE

นายทรศนะ เลี้ยงรักษา *

Thassana Liangraksa

รศ.เอกชัย กี่สุขพันธ์ **

Assoc. Prof. Ekachai Keesookpun

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหาเสพติดของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้จากการสุ่มจากผู้บริหาร และครู รวม 406 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าแจกแจงความถี่ (Frequencies Distribution) ร้อยละ (Percentage) ผลการวิจัยพบว่า 1.งานสำมะโนนักเรียน ที่พบปฏิบัติอยู่ระดับมาก คือ มีการสำรวจข้อมูลประวัติยาเสพติดของนักเรียนไว้ล่วงหน้า ส่วนปัญหาที่พบในระดับมาก คือไม่ได้รับความร่วมมือในการเปิดเผยความจริงจากผู้ปกครอง 2.งานรับและลงทะเบียน พบปฏิบัติอยู่ระดับมากที่สุด คือ มีการวางแผนการรับนักเรียนในแต่ละปีการศึกษา ส่วนปัญหาที่พบในระดับมากคือ ข้อมูลของผู้ปกครองอาจถูกปกปิดหรือไม่เป็นจริง 3.งานกิจกรรมนักเรียน เพื่อป้องกันปัญหาเสพติด พบปฏิบัติอยู่ระดับมากที่สุด คือ ใช้กิจกรรมกีฬา ส่วนปัญหาที่พบในระดับน้อย คือ นักเรียนไม่เข้าร่วมกิจกรรม 4.งานบริการและสวัสดิการนักเรียน พบปฏิบัติอยู่ระดับมากที่สุด คือ จัดบริการตรวจสุขภาพเกี่ยวกับยาเสพติด ส่วนปัญหาที่พบในระดับน้อย คือ นักเรียนปฏิเสธและไม่ยอมไปรักษาตัวที่ศูนย์บำบัด 5.งานวินัยและความประพฤตินักเรียน พบปฏิบัติอยู่ระดับมากที่สุด คือ ประชุมครูเพื่อแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ส่วนปัญหาที่พบในระดับมาก คือนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการแก้ไขตนเอง และ 6.งานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบปฏิบัติอยู่ระดับมากที่สุด คือ มีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงโดยครูที่ปรึกษา ส่วนปัญหาที่พบในระดับมาก คือผู้ปกครองไม่ให้ข้อมูลว่านักเรียนเป็นกลุ่มเสี่ยง

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: nui_thassana@hotmail.com

** อาจารย์ประจำสาขาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: ekachaiks@hotmail.com

ISSN : 1905-4491

Abstract

The objectives of this research were to study state and problem of the administration of student affairs in drug prevention problems in school under the Secondary Educational Service area 6 Office, Samutprakarn province. A sample of 406 in this study was randomly drawn from school administrators and teachers of the schools. The instruments used were two sets of questionnaire. The research findings were: **1. Student census work** that was performed at the highest percentage was conducting surveys of students' drug backgrounds history. For the problem, it was no cooperation gained to disclose the facts from the parents. **2. Student admission and enrollment work** that were performed at the highest percentage was the early planning for student admission in academic year. For the problem were information from parents could not be trusted. **3. Student activity work to prevent drug problem**, was performed at the highest percentage was activities. For the problem it was student refuse to join activities. **4. Student service and welfare work** that was performed at the highest percentage was health checking service about drug. For the problem, it was rejecting of student to be treated at hospital **5. Student discipline and behavior work** that was performed at the highest percentage was teacher meeting for preventing of drug problem in the risky group student. For the problem, it was lacking of student cooperation for self improvement. **6. Student governance and assistance work** that was performed at the highest percentage was governing and assisting to the risky group students by the advisers' assistances. For the problem, it was the parents did not admit that the children were of the risky group students.

คำสำคัญ: สภาพและปัญหา / การบริหารกิจการนักเรียน / การป้องกันยาเสพติด

KEYWORDS: STATE AND PROBLEM / THE ADMINISTRATION OF STUDENT AFFAIRS / DRUG PREVENTION

บทนำ

การพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพที่ดีย่อมเป็นรากฐานอันสำคัญ ที่จะช่วยทำให้การพัฒนาประเทศเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ปัจจุบันประเทศไทยได้ตระหนักถึงคุณค่าของเด็ก และเยาวชนมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเตรียมให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ คือ มีความรู้ความสามารถ ประกอบไปด้วยคุณธรรม ขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพการงานและเป็นผู้ที่มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข (ประดิษฐ์ สรรณูพัฒน์, 2539: 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มุ่งหมายให้การจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

สังคมไทยในอดีตเป็นสังคมที่หล่อหลอมเด็กไทยในเชิงการกำหนดคุณค่าการเป็นผู้สืบทอดทางศาสนา วัฒนธรรม จารีตประเพณี การเติบโตขึ้นเพื่อการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ เด็กเสมือนดวงตาดวงใจของพ่อแม่ เป็นสมาชิกในชุมชนคุณครูญาติ ลูกหลานที่ต้องช่วยกันดูแลเอาใจใส่ปกป้องคุ้มครองอย่างเต็มที่ องค์ประกอบและสิ่งแวดล้อมที่สร้างขึ้นได้หล่อเลี้ยงเด็กไทยในอดีตให้เป็นลักษณะประชาสังคม (Civic Society) มีกระบวนการทางสังคมประกิด (Socialization) ที่งดงาม เกิดคุณค่า สร้างคุณภาพ คุณลักษณะของเด็กไทย ทว่าในปัจจุบันได้มีปัญหาเด็กและเยาวชน เช่น ปัญหายาเสพติด เพศเสรี วัตถุนิยม ความรุนแรงในพฤติกรรมและอารมณ์ เป็นต้น ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องร่วมกันแก้ไข เพื่อดูแลปกป้องคุ้มครอง เด็กและเยาวชนจากปัญหาดังกล่าว รวมทั้งพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีสุขภาพกายและจิตดี มีสติปัญญา เข้มแข็งและเติบโตเป็นประโยชน์ต่อสังคม (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2556: ออนไลน์)

ในปัจจุบันปัญหายาเสพติดยังคงมีความรุนแรงอยู่และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยยาเสพติดที่ต้องเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด ได้แก่ ยาบ้า ไอซ์ และกัญชา สถานการณ์การแพร่ระบาดตั้งแต่ปี 2551-2554 มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น จาก 94,961 คน ในปี 2551 เป็น 181,973 คน ในปี 2554 หรือเกือบ 2 เท่าตัว และในปี 2555 มีผู้เข้ารับการบำบัดรักษาจำนวน 408,756 คน กลุ่มผู้เข้ารับการบำบัดรักษายังคงเป็นเพศชายเป็นส่วนใหญ่และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ผู้เข้ารับการบำบัดรักษายังคงเป็นเด็กและเยาวชน โดย 3 กลุ่มแรกที่เข้ามาบำบัดมาก คือ กลุ่มอายุระหว่าง 15-19 ปี อายุระหว่าง 20-24 ปี และกลุ่มอายุระหว่าง 25-29 ปี ในขณะที่กลุ่มเด็กที่มีอายุน้อยกว่า 15 ปีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 1 ในปี 2551 เป็นร้อยละ 2 ในปี 2555 กลุ่มอาชีพหลักยังคงเป็นกลุ่มรับจ้าง ว่างาน และเกษตรกร โดยพบว่ากลุ่มว่างงานมีแนวโน้มสัดส่วนลดลง ในขณะที่กลุ่มเกษตรกรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 7-9 และมีแนวโน้มสัดส่วนของการเข้ารับการบำบัดรักษาค่อยๆ เพิ่มขึ้น โดยกลุ่มนักเรียน/นักศึกษาที่เข้ารับการบำบัดรักษาจะมีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีแนวโน้มสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 45.2 ในปี 2551 เป็นร้อยละ 47.8 ในปี 2555 (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2556: ออนไลน์)

จากข้อมูลเบื้องต้นดังกล่าว พบว่า กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติดจะมีช่วงอายุที่ตรงกับเด็กและเยาวชนที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ทั้งนี้พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 29 ได้ปรากฏข้อความว่า ผู้ใดพบเห็นเด็กตกอยู่สภาพจำต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิการตามหมวด 3 และหมวด 4 จะต้องให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นและแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา 24 โดยมีชกข์ (เดชา แก้วภูมิแห่, 2554: 2)

ภาพสะท้อนของภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้น ทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา จะต้องให้ความสนใจในการเข้าไปร่วมแก้ไขปัญหารวมทั้งให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหา ยาเสพติดที่สามารถทำลายเด็กและเยาวชนที่เป็นอนาคตของชาติ โดยนำหลักการบริหารกิจการนักเรียนมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และพื้นที่ที่เกิดปัญหารวมทั้งการติดตามและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ดี อีกทั้งปฏิบัติให้เห็นผลอย่างจริงจัง โรงเรียนจึงต้องให้ความสำคัญของการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียน

เพื่อให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง โรงเรียนควรที่จะกำหนดยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาและพัฒนาเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงของนักเรียน งานกิจการนักเรียน คือ งานเกี่ยวกับการป้องกันแก้ไขพัฒนาและส่งเสริมพฤติกรรมของนักเรียนรวมทั้งการสร้างความปลอดภัยให้กับนักเรียน ตลอดจนการควบคุมดูแลนักเรียนให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (อรุณ ชุมทอง, 2548: 19)

การบริหารกิจการนักเรียนถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเกี่ยวข้องกับใกล้ชิดกับการพัฒนาเยาวชนโดยตรง ผู้บริหารโรงเรียนจึงจำเป็นต้องใช้ความพยายามอย่างยิ่งที่จะต้องจัดและดำเนินงานด้านกิจการนักเรียนให้มีความก้าวหน้าต่อเนื่อง และเอาใจใส่ให้งานบรรลุผลสำเร็จ ซึ่งหมายถึงเด็กแต่ละคนจะต้องได้รับการเอาใจใส่ดูแล ตลอดจนมีพัฒนาการในทุกๆด้านพร้อมกันปอย่างเต็มที่ เพื่อให้เยาวชนได้เจริญเติบโต สมบูรณ์ดีพร้อมทั้งอารมณ์ สังคม และจิตใจ ช่วยให้เยาวชนเป็นคนที่มีสมบูรณ์ สามารถอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้อย่างมีความสุข (รุจิรา บัณฑิต, 2548: 18)

โรงเรียนจึงต้องให้ความสำคัญและสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียน เกี่ยวกับปัญหา ยาเสพติดโดยนำกระบวนการบริหารกิจการนักเรียนมากำกับดูแลติดตามสถานการณ์ที่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาที่จะต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ อย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดยุทธศาสตร์ มาตรการและดำเนินการตามมาตรการต่อ

แก้ปัญหาอย่างจริงจัง เพื่อให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดจนการควบคุมดูแลนักเรียนให้มีพฤติกรรมเป็นไปในทางที่พึงประสงค์ โดยใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการติดตามและพัฒนาเด็กและเยาวชน

ทั้งนี้ จากรายงานสถานการณ์ยาเสพติดจังหวัดสมุทรปราการ ของศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ จังหวัดสมุทรปราการ (ศพส.จังหวัดสมุทรปราการ) พบว่า จังหวัดสมุทรปราการ เป็นพื้นที่แพร่ระบาดของยาเสพติดที่รุนแรงที่สุดในพื้นที่ภาค 1 โดยดูจากสถิติการจับกุมคดียาเสพติด ยาบ้า เป็นยาตัวหลัก ขณะที่ยาไอซ์มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น มีการใช้สารเสพติดประเภทสารระเหยชนิดกาวและยาเสพติดชนิดเคตามีน โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น ข้อมูลผู้เสพยาเสพติดและผู้เข้ารับการบำบัดรักษา จังหวัดสมุทรปราการมีแนวโน้มสูงขึ้น ข้อมูลผู้ติดยาเสพติดจาก 8,712 คน ในปี 2555 เป็น 8,112 คน (ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน) ในปี 2556 และข้อมูลผู้เข้ารับการบำบัดรักษาจาก 3,848 คน ในปี 2555 เป็น 3,479 คน (ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน) ในปี 2556 ทั้งนี้ช่วงอายุของผู้เข้ารับการบำบัดส่วนใหญ่เป็นเยาวชนอายุระหว่าง 25-29 ปี รองลงมา 20-24 ปี และ 15-19 ปี ตามลำดับ ซึ่งช่วงอายุ 15-19 ปี จะเป็นช่วงอายุของเยาวชนที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษา

จากสภาพปัญหาดังกล่าว หากโรงเรียนสามารถดำเนินการบริหารงานกิจการนักเรียน เพื่อป้องกันยาเสพติดของโรงเรียนจังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ประสบความสำเร็จนอกจากจะเป็นการช่วยแก้ปัญหาเสพติดซึ่งเป็นปัญหาทางสังคมแล้ว ยังเป็นการช่วยพัฒนาให้เด็กและเยาวชนเป็นพลเมืองดี สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขได้ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหาเสพติดของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อเป็นแนวทางการปรับปรุงการบริหารงานกิจการนักเรียนและเพื่อป้องกันปัญหาเสพติดของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรปราการต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหาเสพติดของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดสมุทรปราการ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 25 โรงเรียน รวมจำนวนประชากรผู้บริหารทั้งสิ้น 101 คน

ครู ได้แก่ ครูที่ทำการสอนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 25 โรงเรียน จำนวนประชากรครูทั้งสิ้น 1,877 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้บริหาร ผู้วิจัยกลุ่มได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างประชากร โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krecie & Morgan ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 86 คน

ครู กลุ่มตัวอย่างครูที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างประชากร โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krecie & Morgan ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างครูที่ทำการสอนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 320 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 ประเภท ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 406 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และครู แต่ละชุดประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหา ยาเสพติดของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดสมุทรปราการ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบปลายเปิด (Open-ended)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหา ยาเสพติดของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดสมุทรปราการ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบปลายเปิด (Open-ended)

กาเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 จังหวัดสมุทรปราการ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 25 โรงเรียนทางไปรษณีย์ และผู้วิจัยรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้กลับคืนมาเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 80.04

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS สำหรับ Windows (ศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) ซึ่งมีการวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหา ยาเสพติดของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดสมุทรปราการ วิเคราะห์โดยนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

2. วิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหา ยาเสพติดของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดสมุทรปราการ วิเคราะห์โดยนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหา ยาเสพติดของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดสมุทรปราการ 6 ด้าน ดังรายละเอียดดังนี้

1. งานสำมะโนนักเรียน

1.1 สภาพงานสำมะโนนักเรียน

การสำรวจข้อมูลประวัติยาเสพติดของนักเรียนล่วงหน้าก่อนเข้าศึกษา พบว่า มีการสำรวจข้อมูลประวัติยาเสพติดของนักเรียนไว้ล่วงหน้าปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 71.69 สำหรับการสำรวจข้อมูลประวัติยาเสพติดของนักเรียนล่วงหน้าก่อนเข้าศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ศึกษา การเคลื่อนย้ายประชากรในพื้นที่ ร้อยละ 21.88

1.2 ปัญหางานสำมะโนนักเรียน

ปัญหาการสำรวจข้อมูลประวัตินักเรียนล่วงหน้าก่อนเข้าศึกษา พบว่า ปัญหาการสำรวจข้อมูลที่พบในระดับมาก คือ ไม่ได้รับความร่วมมือในการเปิดเผยความจริงจากผู้ปกครอง ร้อยละ 69.23 และปัญหาการสำรวจข้อมูลที่พบในระดับน้อยที่สุด คือ ไม่มีครูผู้รับผิดชอบในหน้าที่การสำรวจข้อมูลด้านยาเสพติดโดยตรง ร้อยละ 27.07

2. งานรับและลงทะเบียนนักเรียน

2.1 สภาพงานรับและลงทะเบียนนักเรียน

การวางแผนการรับนักเรียนในแต่ละปีการศึกษา พบว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 94.15 เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า วิธีการวางแผนที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ จำนวนห้องเรียนที่สามารถจะรับนักเรียนได้ ร้อยละ 76.47 และวิธีการวางแผนที่มีการปฏิบัติน้อยคือ การเข้าร่วมประชุมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ร้อยละ 54.90

2.2 ปัญหางานรับและลงทะเบียนนักเรียน

ปัญหาการวางแผนการรับนักเรียนในแต่ละปีการศึกษา พบว่า ปัญหาการวางแผนการรับนักเรียนที่พบในระดับน้อย คือ ไม่มีการจำแนกข้อมูลเกี่ยวกับทำเลที่ตั้งที่อยู่อาศัยนักเรียนที่อยู่ในพื้นที่ และปัญหาการวางแผนการรับนักเรียนที่พบในระดับน้อยที่สุด คือ ไม่มีการประชุมร่วมกันในการวางแผนการรับนักเรียน

3. งานกิจกรรมนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด

3.1 สภาพงานกิจกรรมนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด

การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด พบว่า มีการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันปัญหา ยาเสพติดในระดับมากที่สุด

การส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยใช้กิจกรรมเพื่อไม่ให้นักเรียนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด พบว่า มีการจัดกิจกรรมปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

3.2 ปัญหางานกิจกรรมนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด

ปัญหาการร่วมมือจากชุมชน เพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด พบว่า ปัญหาการร่วมมือจากชุมชน เพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด ที่อยู่ในระดับน้อย คือ ผู้ปกครอง หรือชุมชนที่เข้าร่วมกิจกรรมน้อยกว่าเป้าหมายที่กำหนด และปัญหาการร่วมมือจากชุมชน เพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด ที่อยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ไม่สามารถเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ตามแผนการปฏิบัติการ

4. งานบริการและสวัสดิการนักเรียน

4.1 สภาพงานบริการและสวัสดิการนักเรียน

การจัดบริการตรวจสุขภาพนักเรียนเกี่ยวกับยาเสพติด พบว่า มีการตรวจสุขภาพปีละ 1 ครั้งอยู่ในระดับมากที่สุด และมีการตรวจสุขภาพทุก 6 เดือน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.2 ปัญหางานบริการและสวัสดิการนักเรียน

ปัญหาการจัดบริการตรวจสุขภาพนักเรียนเกี่ยวกับยาเสพติด พบว่า ปัญหาการจัดบริการตรวจสุขภาพนักเรียนเกี่ยวกับยาเสพติดที่พบในระดับน้อย คือ อุปกรณ์การตรวจไม่เพียงพอ หรือไม่ทันสมัย และปัญหาการจัดบริการตรวจสุขภาพนักเรียนเกี่ยวกับยาเสพติดที่พบในระดับน้อยที่สุด คือ นักเรียนที่เข้ารับบริการไม่ครบจำนวนตามเป้าหมายเนื่องจากขาดเรียน

5. งานวินัยและความประพฤตินักเรียน

5.1 สภาพงานวินัยและความประพฤตินักเรียน

วิธีการแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนที่เสี่ยงต่อปัญหายาเสพติด พบว่า วิธีการที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ชี้แจงตักเตือนนักเรียนเป็นรายบุคคล การจัดทำคู่มือระเบียบข้อปฏิบัติเกี่ยวกับยาเสพติด พบว่ามีการจัดทำปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และกำหนดแนวทางหรือมาตรการในการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด ที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ สัมมนาเตรียมความพร้อมครูในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ

5.2 ปัญหางานวินัยและความประพฤตินักเรียน

ปัญหาการแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนที่เสี่ยงต่อปัญหายาเสพติด ที่พบในระดับมาก คือ ขาดความร่วมมือจากนักเรียนในการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาตนเอง และปัญหาการจัดทำคู่มือระเบียบข้อปฏิบัติเกี่ยวกับยาเสพติด ที่พบในระดับน้อยที่สุด คือ จำนวนคู่มือระเบียบปฏิบัติที่จัดทำมีจำนวนไม่เพียงพอต่อนักเรียน

6. งานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

6.1 สภาพงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การกำหนดคุณลักษณะนักเรียนกลุ่มเสี่ยงยาเสพติด พบว่า มีการกำหนดคุณลักษณะนักเรียนกลุ่มเสี่ยงยาเสพติด มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

6.2 ปัญหางานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ปัญหาการกำหนดคุณลักษณะนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้านยาเสพติด ที่พบในระดับมาก คือ ขาดความร่วมมือจากผู้ปกครองที่ให้ข้อมูลว่านักเรียนเป็นกลุ่มเสี่ยง และปัญหาที่พบในระดับน้อยที่สุด คือ ขาดความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่เข้าไปอยู่ในกลุ่มเสี่ยง ปัญหาการประเมินผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เรื่อง ยาเสพติด ปัญหา พบในระดับน้อย คือ ขาดงบประมาณสนับสนุนในการประเมิน ร้อยละ และปัญหาการประเมินผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบในระดับน้อยที่สุด คือ ผลการประเมินความล่าช้าไม่ทันเหตุการณ์ปัจจุบัน

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหา ยาเสพติดของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดสมุทรปราการ มีข้อค้นพบประการสำคัญดังที่กล่าวในตอนสรุปผลการวิจัยและมีประเด็นการอภิปรายดังนี้

1. งานสำมะโนนักเรียน

1.1 สภาพงานสำมะโนนักเรียน

จากผลวิจัยสภาพ ด้านงานสำมะโนนักเรียน วิธีการสำรวจที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ศึกษาการเคลื่อนย้ายประชากรในพื้นที่ โรงเรียนควรมีการสำรวจโดยการศึกษาการเคลื่อนย้ายประชากรในพื้นที่ เพื่อช่วยให้เห็นสภาพการเคลื่อนย้ายที่อยู่ของประชาชน สอดคล้องกับแนวคิดของ Stoops and others (1981: 335) กล่าวถึง ประโยชน์ของการสำมะโนนักเรียนไว้หลายประการ เช่น เพื่อพิจารณาจำนวนนักเรียนที่จะรับเข้าเรียนในแต่ละระดับชั้นในอนาคต และพิจารณากำหนดขอบเขตที่เด็กจะเข้าเรียนในแต่ละโรงเรียน และช่วยให้เห็นสภาพการเคลื่อนย้ายที่อยู่ของประชาชน เป็นต้น

การสำรวจประวัตินักเรียนจากโรงเรียนเดิม ผู้บริหารมีความคิดว่าจะมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่ครุมีความคิดเห็นปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย หากมีการสำรวจประวัตินักเรียนจากโรงเรียนเดิม ผู้วิจัยเห็นว่าผู้บริหารควรมอบหมายให้กลุ่มงานหรือครูที่รับผิดชอบ นำข้อมูลส่งต่อให้กับครูเพื่อให้ความเข้าใจตรงกัน

การรายงานข้อมูลต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่ามีปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่ครุมีความคิดเห็นว่าการรายงานข้อมูลต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ผู้วิจัยเห็นว่าผู้บริหารควรแจ้งให้ครูทุกคนทราบในที่ประชุมว่าโรงเรียนได้ดำเนินการรายงานข้อมูลต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.2 ปัญหางานสำมะโนนักเรียน

จากผลวิจัยปัญหา ด้านงานสำมะโนนักเรียน พบว่า ปัญหาการสำรวจข้อมูลประวัตินักเรียนล่วงหน้าก่อนเข้าศึกษา ไม่ได้ได้รับความร่วมมือในการเปิดเผยความจริงจากผู้ปกครอง อยู่ในระดับมาก เดชา แก้วภูมิแท้ (2554: ง) กล่าวว่า ด้านปัญหาการบริหารกิจการนักเรียน งานสำมะโนนักเรียน พบว่าไม่ได้ได้รับความร่วมมือในการเปิดเผยความจริงจากผู้ปกครอง ระดับน้อย เหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะผู้ปกครองหรือผู้ใกล้ชิดเกรงว่าหากตนได้เปิดเผยความจริงบางอย่างอาจจะส่งผลเสียต่อตัวผู้เรียน เช่น ไม่ได้รับพิจารณาให้เข้าเรียน หรือได้รับการปฏิบัติไม่เหมาะสม ทั้งนี้หากโรงเรียนสามารถสื่อสารกับผู้ปกครองหรือผู้ใกล้ชิดนักเรียนให้เปิดเผยความจริงในทุกๆ ด้าน ก็จะมีประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ตรงกับสภาพความต้องการหรือสภาพปัญหาของนักเรียน

2. งานรับและลงทะเบียนนักเรียน

2.1 สภาพงานรับและลงทะเบียนนักเรียน

จากผลวิจัยสภาพ ด้านงานรับและลงทะเบียนนักเรียน พบว่า การวางแผนการรับนักเรียนในแต่ละปีการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของ กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ (2531: 21) ที่กล่าวว่า การรับนักเรียนเป็นงานอันดับแรกเกี่ยวกับตัวนักเรียนที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการก่อนที่โรงเรียนจะเปิดทำการสอนในแต่ละปีการศึกษา ก่อนเปิดภาคเรียนในต้นปีการศึกษาโรงเรียนแต่ละแห่งจำเป็นต้องทราบจำนวนและข้อมูลบางอย่างของเด็กที่มาเข้าเรียนเป็นการล่วงหน้าเพื่อที่จะได้เตรียมการทุกอย่างไว้ให้พร้อมสำหรับการรับนักเรียนทุกคนให้เข้าเรียนได้ทันที

การศึกษานโยบายการรับนักเรียนที่ส่วนกลางกำหนด ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ครุมีความคิดเห็นว่าการรายงานข้อมูลต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้บริหารเป็นผู้รับนโยบายการศึกษา การรับนักเรียนควรจัดประชุมครูเพื่อรับนโยบาย เพื่อประชาสัมพันธ์ หรือให้ข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับนโยบายที่ส่วนกลางกำหนด เพื่อให้รับข้อมูลและเป็นแนวทางการปฏิบัติเดียวกัน

2.2 ปัญหางานรับและลงทะเบียนนักเรียน

จากผลวิจัยปัญหา ด้านงานรับและลงทะเบียนนักเรียน พบว่า ปัญหาการตรวจสอบประวัติผู้ปกครองนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด พบปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ ข้อมูลของผู้ปกครองอาจถูกปกปิดหรือไม่เป็นความจริง เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้ปกครองเกรงว่าบุตรหลานของตนจะถูกปฏิเสธในการรับ

ผู้บริหารมีความเห็นว่า ไม่ได้รับข้อมูลที่เป็นจริงจากผู้ปกครองเนื่องจากเกรงว่าบุตรหลานจะไม่ได้รับการพิจารณาให้เข้าเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด แต่ครุมีความเห็นว่า ไม่ได้รับข้อมูลที่เป็นจริงจากผู้ปกครองเนื่องจากเกรงว่าบุตร หลานจะไม่ได้รับการพิจารณาให้เข้าเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยเห็นว่าครุควรรายงานปัญหาการรับข้อมูลให้ผู้บริหารทราบอย่างต่อเนื่องทุกครั้ง

3. งานกิจกรรมนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด

3.1 สภาพงานกิจกรรมนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด

จากผลวิจัยสภาพ ด้านงานกิจกรรมนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด พบว่า การส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยใช้กิจกรรมเพื่อไม่ให้นักเรียนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด โดยภาพรวมพบว่า โรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภิญโญ เพ็งดา (2550: 1) ที่ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน ในจังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดกำแพงเพชร ด้านกิจกรรมนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ จัดให้มีชมรมต่างๆตามความสนใจของนักเรียน และจัดให้มีกิจกรรมต่างๆในวันสำคัญทางศาสนาและวันสำคัญของชาติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนาภรณ์ พลวัน (2555: ง) ศึกษาและเปรียบเทียบการศึกษาศภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ กลุ่ม 2 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ กลุ่ม 2 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ การจัดกิจกรรมนักเรียน รองลงมา คือ การรักษาระเบียบวินัยและความประพฤติของนักเรียน และการจัดบริการและสวัสดิการสุขภาพอนามัย ตามลำดับ

การเชิญผู้ปกครองและผู้เชี่ยวชาญภายนอกเข้ามาให้ความรู้แนวทางการป้องกันยาเสพติด ผู้วิจัยมีความเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่ครูมีความคิดเห็นว่าการเชิญผู้ปกครองและผู้เชี่ยวชาญภายนอกเข้ามาให้ความรู้แนวทางการป้องกันยาเสพติดมีปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า ควรจัดให้มีการประชุมเพื่อหารือเรื่องความต้องการ ในการเชิญผู้ปกครองและผู้เชี่ยวชาญภายนอกเข้ามาให้ความรู้แนวทางการป้องกันยาเสพติด และควรมอบหมายให้ครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ร่วมในการประชุมหารือทุกครั้ง

3.2 ปัญหางานกิจกรรมนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด

จากผลวิจัยปัญหา ด้านงานกิจกรรมนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด พบว่า ไม่พบปัญหา แต่พบข้อสังเกต ดังนี้

อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมไม่เพียงพอ ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด แต่ครูมีความเห็นว่า อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมไม่เพียงพอ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ผู้วิจัยเห็นว่า ครูควรรายงานปัญหาอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมที่ไม่เพียงพอ ให้ผู้บริหารทราบ รวมทั้งติดตามการใช้ อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมให้เพียงพอต่อความต้องการของครู

นักเรียนไม่ให้ความสนใจในการทำกิจกรรม ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด แต่ครูมีความเห็นว่า นักเรียนไม่ให้ความสนใจในการทำกิจกรรม มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ดังนั้นครูควรรายงานการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนให้ผู้บริหารทราบทุกครั้งและต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันหาแนวทางในการแก้ปัญหา

4. งานบริการและสวัสดิการนักเรียน

4.1 สภาพงานบริการและสวัสดิการนักเรียน

จากผลวิจัยสภาพ ด้านงานบริการและสวัสดิการนักเรียน พบว่า กรณีตรวจสอบนักเรียนมีสารเสพติด โรงเรียนดำเนินการติดต่อผู้ปกครองเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน โดยภาพรวม พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เดชา แก้วภูมิแห่ (2554: 43) กล่าวว่า การตรวจหาสารเสพติด การดำเนินการหากพบว่านักเรียนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด การบริการ และ

สวัสดิการแก่นักเรียน เพื่อป้องกันปัญหาเสพติด การจัดระบบความปลอดภัยและป้องกันภัยคุกคาม การแพร่ระบาดของเสพติด ซึ่งอาจจะมีรูปแบบแตกต่างกันตามลักษณะ ความจำเป็นของนักเรียนและโรงเรียน เป็นหน้าที่ของผู้บริหาร ครู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสนใจอย่างต่อเนื่อง ปรับเปลี่ยนวิธีการให้บริการอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตในโรงเรียนได้อย่างมีความสุข

การมอบหมายให้ครูที่ปรึกษาคอยติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ครูมีความคิดเห็นว่าการมอบหมายให้ครูที่ปรึกษาคอยติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด มีปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ดังนั้นโรงเรียนโดยผู้บริหารควรกำหนดกระบวนการตรวจสอบ กำกับติดตามการมอบหมายให้ครูที่ปรึกษาคอยติดตามดูแลอย่างใกล้ชิดให้ครูปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

การใช้ระบบผู้ปกครองหรือเครือข่ายคอยเป็นสายเฝ้าระวัง ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ครูมีความคิดเห็นว่าการใช้ระบบผู้ปกครองหรือเครือข่ายคอยเป็นสายเฝ้าระวัง มีปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารควรแจ้งให้ครูทราบ เรื่องการใช้ระบบผู้ปกครองหรือเครือข่ายคอยเป็นสายเฝ้าระวัง โดยการแจ้งข้อมูลบุคคลที่เป็นเครือข่ายสายเฝ้าระวัง เพื่อให้ครูมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง

การจัดครูดูแลเวรยามเพื่อเฝ้าระวังตามจุดต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่ครูมีความคิดเห็นว่าการจัดครูดูแลเวรยามเพื่อเฝ้าระวังตามจุดต่างๆ อย่างต่อเนื่อง มีปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารควรกำหนดกระบวนการตรวจสอบ กำกับติดตามการจัดครูดูแลเวรยามเพื่อเฝ้าระวังตามจุดต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

การประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่เพื่อร่วมป้องกันและแก้ปัญหา ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่ครูมีความคิดเห็นว่าการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่เพื่อร่วมป้องกันและแก้ปัญหา มีปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารควรแจ้งให้ครูทราบว่าโรงเรียนได้มีการประสานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่เพื่อร่วมป้องกันและแก้ปัญหา และควรแจ้งข้อมูลตำรวจประจำโรงเรียนให้ครูทุกคนรู้จัก เพื่อให้การป้องกันและแก้ปัญหามีประสิทธิภาพ

4.2 ปัญหางานบริการและสวัสดิการนักเรียน

จากผลวิจัยปัญหา ด้านงานบริการและสวัสดิการนักเรียน พบว่า ไม่พบปัญหา แต่พบข้อสังเกต ดังนี้

ผู้บริหารมีความเห็นว่า ขาดความร่วมมือจากผู้ปกครองในการช่วยสอดส่องดูแลอย่างจริงจังและต่อเนื่อง มีปัญหาอยู่ในระดับมาก แต่ครูมีความเห็นว่า ขาดความร่วมมือจากผู้ปกครองในการช่วยสอดส่องดูแลอย่างจริงจังและต่อเนื่อง มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่า ครูควรรายงานความร่วมมือของผู้ปกครองในการช่วยสอดส่องดูแลให้ผู้บริหารทราบอย่างต่อเนื่อง

5. งานวินัยและความประพฤติ

5.1 สภาพงานวินัยและความประพฤติ

จากผลวิจัยสภาพ ด้านงานวินัยและความประพฤติ พบว่า โดยภาพรวม การประสานชุมชนเพื่อดูแลรักษาระเบียบวินัย และความประพฤติของนักเรียนให้ห่างไกลยาเสพติด โดยจัดโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของชุตินา ว่องไว (2547: ง) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ด้านการให้การศึกษากิจกรรมทางเลือกและการพัฒนาสิ่งแวดล้อม คือ ใช้สื่อต่างๆ ประกอบการสอนเพื่อให้นักเรียนเข้าใจและตระหนักในโทษพิษภัย ด้านการพัฒนาบุคลากรและ

สารสนเทศ คือ จัดแผนงานและงบประมาณการจัดกิจกรรมทางเลือกให้นักเรียนอย่างหลากหลาย ด้านการป้องกันบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพ คือ ส่งเสริมให้นักเรียนจัดบริการแนะนำและป้องกันยาเสพติด ในโรงเรียน ด้านความร่วมมือกับต่างประเทศหรือหน่วยงานอื่น คือ มีโครงการเยี่ยมบ้านและการสร้างเครือข่ายกับผู้ปกครองและชุมชน ด้านงานวิจัยและประเมินผล คือ การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียน

ผู้บริหารมีความเห็นว่า มอบหมายแต่งตั้งครูในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างชัดเจน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ครูมีความคิดเห็นว่าการเชิญวิทยากรภายนอกให้ข้อมูลแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติด มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารควรมีระบบการคัดสรรบุคลากรที่เหมาะสมและออกคำสั่งแต่งตั้งครูให้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างชัดเจน

5.2 ปัญหางานวินัยและความประพฤติ

จากผลวิจัยปัญหา ด้านงานวินัยและความประพฤติ พบว่า ปัญหาการแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนที่เสี่ยงต่อปัญหายาเสพติด อยู่ในระดับมาก คือ ขาดความร่วมมือจากนักเรียนในการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนา ขาดความร่วมมือกับชุมชนในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด แต่ครูมีความคิดเห็นว่าการขาดความร่วมมือกับชุมชนในการปฏิบัติงาน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ครูควรรายงานความร่วมมือกับชุมชนในการปฏิบัติงานให้ผู้บริหารทราบอย่างต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันหาแนวทางการแก้ปัญหาเรื่องความร่วมมือ

6. งานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

6.1 สภาพงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากผลวิจัยสภาพ ด้านงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า วิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงยาเสพติด โดยประสานความช่วยเหลือกับครูที่ปรึกษา โดยภาพรวม พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของ สุรียา บุญเลิศ และคณะ (2550: 15) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอนชัดเจนพร้อมทั้งมีวิธีการ และเครื่องมือที่มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา เป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน ฯลฯ ที่มีส่วนร่วม

การคัดสรรบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการกำกับติดตามงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่ครูมีความเห็นว่าการคัดสรรบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการกำกับติดตามงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ผู้บริหารควรมีการจัดประชุมเพื่อคัดสรรบุคลากร รวมทั้งชี้แจงวิธีการคัดสรรบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการกำกับ ติดตามการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

6.2 ปัญหางานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากผลวิจัยปัญหา ด้านงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ปัญหาการกำหนดคุณลักษณะนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้านยาเสพติด มีอยู่ที่ระดับมาก คือ ขาดความร่วมมือจากผู้ปกครองที่ให้ข้อมูลว่านักเรียนเป็นกลุ่มเสี่ยง เหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลแก้ปัญหา นักเรียน เวลาในการอยู่ของนักเรียนกับผู้ปกครองไม่ตรงกัน จึงอาจทำให้ผู้ปกครองไม่สามารถบอกข้อมูลว่านักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงหรือไม่

งบประมาณที่สนับสนุนไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด แต่ครุมีความคิดเห็นว่า งบประมาณที่สนับสนุนไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ครูควรรายงานปัญหางบประมาณที่สนับสนุนไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน ให้ผู้บริหารทราบเพื่อของบประมาณสนับสนุนให้เพียงพอต่อความต้องการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการบริการกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหาเสพติดของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดสมุทรปราการ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ควรส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน และจัดทำนโยบายเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและแนวทางการแก้ปัญหาเสพติดให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ได้แก่ ให้โรงเรียนจัดทำเป็นแผนนโยบายเพื่อป้องกันปัญหาเสพติดร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน โดยใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นเครื่องมือในการป้องกันและแก้ปัญหาเสพติดอย่างจริงจัง ตลอดจนการจัดสรรงบประมาณและบุคลากรสนับสนุนอย่างเพียงพอ เพื่อดำเนินการสำรวจ กำกับ ติดตาม ดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. สถานศึกษา

โรงเรียนควรดำเนินการเพื่อป้องกันนักเรียนที่เสี่ยงต่อปัญหาเสพติด ดังนี้

1. สำรวจสถิติ ข้อมูล ประวัติยาเสพติดของนักเรียนในเขตบริการไว้ล่วงหน้า โรงเรียนควรทำความเข้าใจกับชุมชน และชี้แจงให้ผู้ปกครองเข้าใจว่าการสำรวจข้อมูลประวัติยาเสพติดของนักเรียนมิได้นำข้อมูลประวัติความเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของนักเรียนมาใช้พิจารณาประกอบการเข้าเรียน

2. โรงเรียนควรทำความเข้าใจและเข้าถึงผู้ปกครองให้มีส่วนดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเสพติด หากโรงเรียนได้ดำเนินการแล้วแต่ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหา โรงเรียนควรใช้วิธีส่งต่อ เพื่อส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาให้มีโอกาสเข้ารับการช่วยเหลือเป็นพิเศษจากผู้เชี่ยวชาญสถานบำบัดฟื้นฟูภายนอก

3. การใช้กิจกรรมโฮมรูม เพื่อช่วยแก้ปัญหาเสพติด โรงเรียนควรกำหนดให้ครูที่ปรึกษาใช้คาบโฮมรูมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งอาจจะเป็นเดือนละ 1 ครั้ง หรือสองเดือนครั้ง และอาจจะใช้กิจกรรมหน้าเสาธงตอนเช้าในการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด

4. โรงเรียนควรดำเนินการตรวจสอบสารเสพติดนักเรียนโดยใช้วิธีการสุ่มตรวจหรือตรวจนักเรียนทุกคนแบบไม่มีการแจ้งล่วงหน้า และควรทำเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง หรืออาจสุ่มตรวจนักเรียนกลุ่มเสี่ยงเป็นระยะ

5. การแก่นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อปัญหาเสพติด โรงเรียนควรให้ความรู้แก่ผู้ปกครองและนักเรียนเพื่อให้เห็นพิษภัยของยาเสพติด หรือสร้างแรงจูงใจแก่นักเรียนกลุ่มเสี่ยงให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

6. การดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โรงเรียนควรลดภาระงานสอนสำหรับครูที่รับหน้าที่เฉพาะให้ครูที่ปรึกษาคอยกำกับดูแลนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหาเสพติดของโรงเรียน
2. ควรมีการศึกษาทัศนคติของผู้ปกครองที่มีผลต่อการดำเนินงานของงานกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหาเสพติดของโรงเรียน
3. ควรมีการศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับป้องกันปัญหาเสพติดของนักเรียน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กระทรวงมหาดไทย. (2556). *มาตรฐานการพัฒนาเด็กและเยาวชน*. สืบค้นวันที่ 30 มิถุนายน 2556, จาก <http://www.dla.go.th>.
- กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์. (2531). *การบริหารกิจการนักเรียน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชุตินา ว่องไว. (2547). *การศึกษาปัญหาและแนวทางการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เดชา แก้วภูมิแท้. (2554). *สภาพและปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหาเสพติดของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประดิษฐ์ สำราญพัฒน์. (2539). *การศึกษาการดำเนินการป้องกันและแก้ไขยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ภิญโญ เพ็งดา. (2550). *การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนในจังหวัดกำแพงเพชร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- มหาดไทย, กระทรวง. (2556). *ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด จังหวัดสมุทรปราการ. สถานการณ์ยาเสพติดจังหวัดสมุทรปราการ*. สมุทรปราการ: ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด จังหวัดสมุทรปราการ, (อัดสำเนา)
- รัตนภรณ์ พลวัน. (2555). *การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนศึกษา สงเคราะห์ กลุ่ม 2 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รุจิรา ปันงา. (2548). *สภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาที่เป็นของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3). มปท.

สุริยา บุญเลิศ และคณะ. (2550). ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. กระทรวงมหาดไทย. (2556).

สถานการณ์ปัญหา ยาเสพติดประเทศไทย ปี 2555 และแนวโน้ม. สืบค้นวันที่ 30 มิถุนายน 2556, จาก <http://www.nccd.go.th>.

อรุณ ชุมทอง. (2548). ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนของครู อาจารย์ โรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

ภาษาอังกฤษ

Stoop, E. ; Max, R. & Russel, E. J. (1981). *Handbook of Education Administration : A Guide for Practitioners*. Boston: Ally and Bacon.